

כיצד ספר בראשית מתחבר לחמשה חומשי תורה?

ד"ר חזות גבריאלי

דף מקורות לשיעור בפילוסופיה יהודית

1. בראשית פרק א

(א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ :

2. בראשית פרק נ

(כו) וַיִּמַּת יוֹסֵף בְּרִמְאָה וְעֶשֶׂר שָׁנָיִם וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם :

3. שמות פרק א

(א) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִמָּה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ :

4. רש"י הירש בראשית פרק ה

(ד - כז) הוא מונה כאן את סדר הדורות עד למך, - כדרך שמנה את דורות בני קין. אנחנו מניחים גם כאן, שיש משמעות לשמות. לשם כך אין צורך לומר, שהאבות היו נביאים, ואופי הבנים היה תמיד כשם. כך, לדוגמה, אין צורך להניח, שאנוש עצמו היה בבחינת "אנוש", אולי האב קראו על שם אופי הדור, שכבר התגלה באותה שעה. יש דמיון בולט - למרות השינויים הקלים - בין שמות בני שת לבין שמות בני קין: קינן - קין; ירד - עירד; חנוך - חנוך; מהללאל - מחיאל; מתושלח - מתושאל; למך - למך. אולם, דורות בני קין הלכו הלוך וירוד: קין, חנוך, עירד, מחיאל, מתושאל; בסוף הדורות עומד למך, וקורא על כולם "הבל" - למרות התרבות שהחלה להתפתח בימיו. ואילו דורות בני שת פסחו על שני הסעיפים - מטוב לרע ומרע לטוב; גם בסופם עומד למך, והוא מבשר לדור את בשורת הנחמה. אחרי אנוש בא קינן, - קרוב אל קין: הדור ירד וסר מדרך ה', אחרי מהלל - אל: התעלות אל האל; אחרי ירד: ירידה חדשה; חנוך: התעלות חדשה; מתושלח: הפקרת ההמונים; בסוף הדורות בא למך. נתבונן עתה במהלך ההתפתחות הזאת. אחרי שת בא

5. וַיְהִי בְּנֵי נֹחַ הַלְצָאִים מִן הַתְּבָה, שֵׁם נֹחַם וַיִּפֹּת, וְחָם הוּא אָבִי כְנָעַן.

6. בראשית פרק יא

(לא) וַיִּלְחַם תְּנֹכַח אֶת־אַבְרָם בְּנֹו וְאֶת־לוֹט בְּרֵהֶרֶן בְּרֵבְנָו וְאֵת שְׂרַי פִּלְתֹו אִשְׁתַּ אַבְרָם בְּנֹו וַיִּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כְּשָׂדִים לְלָכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד־חָרָן וַיִּשְׁבּוּ שָׁם :

7. בראשית פרק יב

(א) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל־אַבְרָם לֵאמֹר מֵאֲרָצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבְּיַת אִבִּיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ :

(ב) וַאֲעִשֶׂה לְּנֹוֹ גְדוֹל וְאַבְרָם יִשְׁמָע וְהָיָה בְרָכָה :

8. בראשית פרק כג

(א) וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאַה מֵשָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים שָׁנִי חַיֵּי שָׂרָה :

(ב) וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הוּא חֲבֵרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבֵא אַבְרָם לְסֹפֵד לְשָׂרָה וּלְבִכְתָּהּ :

(ג) וַיִּקְרָא אַבְרָם מַעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיִּדְבֵר אֶל־בְּנֵי־חֵיתָה לֵאמֹר :

(ד) גֵּר־וְתוֹשֵׁב אֲנִי עִמָּכֶם תָּנוּ לִי אַחֲזֵת־קִבְרִי עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מְתִי מִלְּפָנַי :

9. בראשית פרק לו

- (לא) וְאֵלֶּה הַמְלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוּם לִפְנֵי מֶלֶךְ־מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל :
- (לב) וַיְמַלֵּךְ בְּאֲדוּם בְּלַע בְּרֶבְעוֹר וְשֵׁם עִירוֹ דְּנֹהֶבָה :
- (לג) וַיָּמָת בְּלַע וַיְמַלֵּךְ תַּחְתָּיו יוֹבָב בְּרֶזְרַח מִבְּצָרָה :

10. בראשית פרק לז

- (ו) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׂמְעוּנָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתִּי :
- (ז) וְהִנֵּה אֲנִי חֹנֵן מֵאֲלֹמִים אֲלֵמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלַמְתִּי וְגַם נִצְבָּה וְהִנֵּה תִסְבִּינָה אֲלַמְתִּיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוּוּן לְאֲלַמְתִּי :
- (ח) וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֲחִיו הַמְּלָךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מִשׁוֹל תִּמְשָׁל בָּנוּ וַיֹּסֶפוּ עוֹד שָׂנֵא אֹתוֹ עַל־חֲלַמְתִּיו וְעַל־דְּבָרָיו :
- (ט) וַיִּחַלֶּם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיִּסְפָּר אֹתוֹ לְאָחָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלַמְתִּי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשָּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוּוּם לִי :
- (י) וַיִּסְפָּר אֶל־אָבִיו וְאֶל־אָחָיו וַיַּעֲרִבוּ אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתָּ הַבּוֹא בָּוֹא אֲנִי וְאִמִּי וְאָחָיךָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ אַרְצָה :
- (יא) וַיִּקְנֹאוּ־בּוֹ אָחָיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר :

11. בראשית פרק לח

- (א) וַיְהִי בַעֲת הַהוּא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אָחָיו וַיֵּט עַד־אִישׁ עַד־לְמִי וְשָׁמוֹ חִירָה :

12. בראשית פרק מז

- (כז) וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָּהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד :

13. פרשת ויחי

- (כח) וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יְמֵי־יַעֲקֹב שְׁנַיִם חֲלָיו שְׁבַע שָׁנִים וְאַרְבַּעִים וּמֵאֹת שָׁנָה :
- (כט) וַיִּקְרָבוּ יְמֵי־יִשְׂרָאֵל לָמוּת וַיִּקְרָא לְבָנָיו לֵיזְרוֹף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־נָא מְצֵאתִי חַל בְּעֵינַיִךְ שֵׁים־נָא דָדֶךָ תַּחַת יָרְכִי וְעֲשֵׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאַמֶּת אֶל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם :
- (ל) וְשָׁכַבְתִּי עִם־אֲבֹתַי וַיִּשְׁאַתְּנֵנִי מִמִּצְרַיִם וַיִּקְבְּרֵנִי בְּקִבְרֹתָם וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אַעֲשֶׂה כְּדַבְּרֶךָ :
- (לא) וַיֹּאמֶר הַשְּׁבַעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל־רֹאשׁ הַמֶּטֶה :